

نگار خیاوی

کؤلگه ده کی سس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کؤلگەدە گىسىل

سېچىلىميش شعرلىرى ۱۳۷۳-۱۳۷۵

شعرلىرى: نگار خياوى

۱۳۷۶

انسان سئوهر یاشام يولداشیما
سونورام
بو سؤزجوکلرده چیرپینان دویغولارى.

نام کتاب : کؤلگەدە کى سىس
نام نویسنده : نگار خیاوى
ناشر : اندىشە نو
تاریخ نشر : ۱۳۷۶
نوبت چاپ : اول
چاپخانه : نيل
تیراز : ۱۵۰۰
مرکز پخش : اندىشە نو تلفن ۶۴۲۷۳۷۱

SBN 964-90751-3-5   ۹۶۴-۹۰۷۵۱-۳-۵ : شابك

کلیه حقوق برای نویسنده محفوظ است .

ایچیندە کیلر

سئوداسالخیمی.....	۵	قیزیل بويوندوروق.....
نه قوشما؟ نه غزل؟.....	۶	یاشماقلی نجابت.....
منی باخشیلا.....	۷	گشجه گھولو.....
کیمه بنزه بیریم؟.....	۱۲	شبههلى وارلیق.....
خولیا.....	۱۳	وئران سئوگى.....
پاخیرزینجیر.....	۱۴	قیسیلان فیرتینا.....
اینامسیز.....	۱۶	باغ.....
گۆزگو.....	۱۸	آخ.....
دونیام.....	۱۹	حاصار.....
آخیرام.....	۲۱	درد ایله نشتتر.....
فریاد.....	۲۲	آجى بولاغ.....
مرهم.....	۲۳	هانسى.....
اومو.....	۲۴	آیلى گوز.....
قورخو.....	۲۶	بوگۇن.....
آغىر هاوا.....	۲۷	آرزولا رائىلى.....
اۋگىش ناخىش.....	۲۹	مندن سونرا.....
پىچاقلار.....	۳۱	سووقات.....
انسان پايى.....	۳۳	گؤيريم.....
يالقىز.....	۳۵	داياق.....
يالقىز يارپاق	۳۷	بوسنيالى آنالار.....

ايچيندە كىلر

قىورىم يول.....	٩٠	دالгинىن كوچه.....	٧٠
گۆنش بايراغى	٩٣	چامورلار.....	٧١
ياشات.....	٩٦	بودور.....	٧٢
پنجرەم.....	٩٧	لال آنلار.....	٧٣
سۇئنۇمۇش چىراغ.....	٩٨	نه يازىم	٧٤
اينانج	١٠٠	قاپىلما غەمە.....	٧٦
ايتىرمىشم.....	١٠٣	ياشام يوللارى.....	٧٧
پنجرە.....	١٠٥	ۋسىز.....	٧٩
قاراقيش.....	١٠٧	دوغوش.....	٨١
كىيمسە.....	١١٠	اۇزگە.....	٨٢
باليغ.....	١١٣	يورغون.....	٨٣
سورغو.....	١١٤	"من لر آراسىيندا.....	٨٥
كۈربولاغ.....	١١٧	آغى.....	٨٦
سونسوز قېير.....	١٢٢	سوزلوك.....	٨٧

سۇدا سالخىمى

گۆنش دن كىفله نن، سۇدا سالخىم لارى دير،
بومنىم اللر يرم

بولاغ گۈزلىو درەلر دىبىيندە،
دىنيز آداخلى سى دير،
بو يانغىن آياقلار يرم

گۆنشلى سالخىم لار، آه، گۆنشلى سالخىم لار،
هانسى مەربان كۆپلەر دە،
پىلسەنە جىڭ ؟

يانغىن آددىملار، يانغىن آددىملار
هانسى دەرەلرىن گوز ياشىنى،
دەرىب اىچە جىڭ ؟

نه قوشما؟ نه غزل؟

نه قوشما؟ نه غزل؟
دونيا بوشالميش عاشيقلا ردان
عاشيقلا ر ساز لار يلا قويلاندى
آمانسيز حسرتە قاپساندى

بلبل ازيرله يە بىلمەدى
شاعيرين غزلين
توستولو بوداقلا ر اوستوندە گيجلدى ،
نه قوشما؟ نه غزل؟

دار آغاچى قالدىرىدى بوگۇن
قوجا قافيه لر
شعيرين شو و چە سىينە
ردىف لرينى ايلگە يى دوگونلىنى
سوزلرىن بوجازىيندا
نه قوشما؟ نه غزل؟

منى باغيشلا

خياوانلاردان مطبخلره اوزانان جرگەلر،
باغيرتيلار اوولتوسوندا گئيرەن
قاراقانچىر كۆرە يلر،
دم به دم آوزولن آورە يلر،
زۇل - زۇل دوران
عصيانجىل دامارلار
حدى قۇرويان
حدسىز قامچى لار

آنالارين سوّدو قورودو
 قورو سوّد آردىنجا گىشىدىلر آتالار
 كامپيوترلى امزيك دىلەدىلر كۈرپەلر
 رياكار بورو قلو خياوانلاردا
 ماشىنلار فيتىئە دۇلموش دالانلاردا
 چىنى بىل ... چىنى بىل ...، باغير تىلارى
 كوراوغلو ...، كوراوغلو ...، فريادلارى
 لووغادى
 يالاندى
 داغدان - باغدان قوشماق ،
 دەرەنلى ، دۆزۈ ، دەنizە سىرىيماق ،
 قىسىر دويولارى بوشونا ياشاتماقدى ،
 ساوالانىن بۇيۇن - بوخونون اوخشاماڭ ،
 كەھلىكلىرىن فەرسىنى
 دەرەلرىن تەرسىنى اوخشاماڭ
 هانكى چىرك سۆزەن چىبانلارا
 نىشتىرىدى ؟
 روياalar بېشىكىنده ساياقلاماقدىر بۇ
 ساوالانىن سرین چارداقلارىندا
 آرخا يىنلىق بالىنجىندا
 او يوماقدىر بۇ .

* * *

بىز اولدوز سوز گئچەلرین دامىندا او يودوق
 اولدوز بەزەيلى ،
 آى بەزەيلى گئچەلرە
 آپار منى ،
 بولاغلى دەرەلرین گۆزگۇسونە قوناق ائله
 قوى صىداقتىن سۈنمزا يىشىغىندا^ا
 آرخايىنلىقلا اۋزو موزە باخاڭ
 بىر - بىرىمىزە باخاڭ ،

هئى ...
 كۆللاريمىن بوداقلاريندا ياشايان حسرت !
 اورەيىمىن يوللارىنى
 تانىمايان سئوگىم !
 منى باغيشلا
 منى باغشىلا
 سىنин چىلغىن پنجرەنى
 سوسوز اورەگىمە آچمادىغىما
 منى باغيشلا

آى ... سئوگى !

آى انسان ياراشىغى !
 منى باغشىلا ،
 سنين ، شنپىنجرەنى آچمادىغىما
 منى باغشىلا ،
 من سىنن ، غم ياغار پنجرەندن چوخ باخمىشام
 من سىنى
 درده باخان پنجرەندن چوخ سئومىشىم

ايندى
 كۈرپە باغىرساقلار
 آت ، چۈرك و پورتغال حىسىننە
 تۇوشە يېر
 فارىنلار قورولدا يېر
 اىيرمېنجى نىن سۇن گۆپونلى
 يېرىن تلسگەن دامارلارىندا ،
 دۇيونور ،
 داها من سۆرمەلى - و سەمەلى
 "سودان گلن كوزەلى قىز" ، دئىيلم
 انلىك - كىريشانلى سئوگىلى دئىيلم
 خياوانلارين او زونوندا - ئائىننە ،
 كىشىلىك دامارلارى ،
 چارراھلارين ذهنىننە كىرىيىر ، گىزىلده يېر

داها پستى لرىن اينامى ،
كتابلارى ، كىشى لرى يادىرغا يىب ،
و آراغا ، افيونا ، توسىتىيە
دوغما داغارجىق او لموش لار ،
و خلوت بوجاقلار ،
اوز گئوهنجلى كىچمېشلىرىنە ،
اۋگىنى قوجاق او لموش لار

منى باغيشلا ،
منى بولاغلى دەرەلرىن گۆزگۇسونە قوناق ائله
قوى صداقتىن سۇنسوز جوشغۇسوندا
آرخايىن نىسلرلە ،
گۆزگولشك .

كىمە بىزە يېرم؟

من كىمە بىزە يېرم
نىيە سئۈچەلرین،
سادە سئۇگى سىنە،
قىسقانىرام،
نىيە شلالەلرین
تلىسكن وارلىغىنا حسر تلىنيرم
نىيە شلالەلرین
سوچسوز غرورونا
باخا يىلمە يېرەم؟

من كىمە بىزە يېرەم؟
نىيە ذهنييمدن پئري肯 شعرلىرىمە
بىزە مىرەم؟

خوليا

قارانلىق قاتيلاشىر
بوجاغلاردا باش سىز كۆلگە لر دولاشىر

چارپاشيق خوليالار
بئينىمە داراشىر
بولاغلار قومسالا آخىشىر

اوره گىمى باغىرماق اىستە يېرەم

قانىم دايانيپ ، دۇنوب
اوره گىيم اوشوپور
سىسىم دووارلارا دوشور

سۋوگى بىچىرن خوليامى
باغىرماق اىستە يېرم .

پا خير زينجير

قرىنه لر زينجيري
كيمين بوينوندا پا خير لاندى
چۈرۈك قالانىن، تاختا قاپىسىينا
كيمين قوللارى باغلاندى
كيمين اوره يى
كامپيوتر دويىمە سىندىن آسىلدى

* * *

كوجە لرین الى بوش دير
شە هەرین آلدانميش كۈنلو
يېرىسىزجە خوش دير

گۆنلر كىچدى ، گۆنلر كىچدى
آياقلار يوللارى اۋپىمە دى
چىكىن لر
بايراقلارى گۇرمە دى

قوجا تكرارىن ،
تە يەرلىرى آلتىندا
خىنجىلىدى يوللار

قاپى آغزىندا دورموشام
بوينۇ زىنچىرلى آداملا را باخىرام .

اينامسىز

تىترە ك آياقلار
قارا كۈلگەلى بوجاقلارا ھۇپدولار
و كوچە لرین يانغىن الين
يالقىز بوراخدىيلار

سوچسوز گۇيرچىنلىرين يوواسى
بوداغلى اللرده اوچوب داغىلدى

سئوگى دامارلارينى سوواران ايناملار
شىبه دن دىكىسىنىب
اولوشكە ديلر
او زون گىچەلى خيوا انلاردا
سيچانلار سوموك چىينە ديلر
كۆلك اسدى ، كۆلك اسدى
سۆچەلر يېغىنجاغىن چاخناشدىران كۆلك اسدى

كۆلك ايله سيچانلار ،
شەھەرين قويىندا
گۇروش و عدهسى قويىموش دولار .

گۆزگۇ

گۆزو مون گۆزگولو پنجره سىينه
پرده آسمა...، آسما ...،
قوى گۈرۈم ...،
قوى اوچوب داغىلان جانلارى گۈرۈم
قوى قىريلىب تۈكۈلن قوللارى گۈرۈم

هانسى يولدان جىغىر آچمالى
هانسى آياقلا قاچمالى

منىم دوشونجە سلوللارىم
ذرە - ذرە ، تۈز - تۈز
فرىياد اولماق اىستە يېر
جانىمىن چۈكك لرىندىن
اوچوب آييرىلماق اىستە يېر .

دونيام

هاوا اسگىك دىر ، اكسىژن آز
گۇنومدە دورما يىن ، چكىلىن بىرآز
چكىلىن ، چكىلىن ، بوغما يىن منى
سيخىب بوغازىما ، يىغما يىن منى

* * *

منىم اۇز دونيام ، اۇز نفسييم وار
 پنجره مىن سىسىنده ، قانادلانان حىسىيم وار
 منى وئرین اۇزومە ، وئرین منى اۇزومە
 من سىزى دوشۇنمورەم
 سىزى آنمیرام
 سىزىن چىلىيس داما رىزدا ،
 قانلارىنىز لىل آخر
 سىزىن كۇر پنجرە نىزدەن
 ايشيق دگىل
 ليغ آخر
 دويغو بىشىرمە يېرسىز
 سايغى با جارما يېرسىز

رياكارلىق يېغىنجاغى
 با خىشلارىن پرده سىىنده
 چالخالانىر ، چالخالانىر ...

آخىرام

گۈزلىرىمە اينانماق اىستە مىرم
ايچىمىدكى ذىرۇھىردىن
باخىرام سىنە

گۈزلىرىمین بولۇدلۇ او جقارىنداسان
او گۈرۈلمىز او زاقلاردا ،
اۋۇز غۇرۇندا كىشىلىجە لەمەن
يىگانە داغا بنزە يېرسىن

قايا لاردان قانادلانان ،
نسىم لر نفسيىنده
بولاغ گۈزلۇ بۇز درەلدە
بو عصىيانجىيل كونلۇمە
يار قوخولۇ
چار داق بەزە يېرم

گۈزلىرىمە اينانمىرام
ايچىمىدە كى ذىرۇھىردىن
آخىرام سىنە .

فریاد

يارانى ياراما قووشدور
آغزىنى آغزىما
بوغازىنى بوغازىما

* * *

بىزىمكى گۆنلريميز
سوسغون عومرومۇزون اگىنинدە
ياراماز ياماغلارا چئورىلدى

فرىادىن بوغازىمدا
فرىادىم بوغازىندادا

من اوپولرىمى قېرىستانلاردا خاطرلاميرام ،
گۆللرى گۆنش سىزدى ، گىچەسى سى سحرسىز
من اوپولرىمى ،
ائولرىن
لۇھەمە باقاتلارىندان
آلماق ايستە يېرم .

مۇھىم

كۈز يو مرۇقلارىن قورخولۇ قارانلىيغىنداد
سېچدىگىن يولدا بورخولورسان
تۇپۇز كىمى قاپازلار آلتىنداد
دوواردان دووارلارا چىرپىلىرسان

أوشوين اللرين مرهىمدى
قوى گۆنشىن آلنينا
بلكە ،

سنده اوونون قىزدىرى ما سىندان
بىر آز قىزىنىدىن
بلكە ...

اومو

من تكم
تكم
تكم

كېنگ آردىنجا نابلد مئشەدە اىتمىش ، قىز جىغاز تك ، تكم
اوندولموش درە دىبىندە يىتن ، آلمى آغاچى تك ، تكم
قاپىسى كۆلکە آچىلان باغانام
باھارا گۈزو يول چىن باغانام

ائشىك قاردى ، قارانلىق دى
باغادا ، باغبانادا دوستاقبانام

نه او ماجاغىم او لا يىلر ؟

گۆللرى
آرى لارا خيانىت ائدن باهاردى
چىلغىن سئودالى آرى لارا

عدالىن قوجا ترەزىسىنده
آقىش لا قارغىش
آربا گلن چاغدىر
نه آقىشلارا آرخايىنلاشىرام
نه قارغىشلارا آغلاشىرام

نه او ماجاغىم او لا يىلر ؟

قورخو

كۈرلەنمىش گۆنшиين كىدرلى غربوبونا
كۈنولسوز جە تابوت مىسىمارلا يېرلار
بوروق - بوروق يوللار
آرىقى - آرىقى قىچلار

گۆندۈزۈن سوساغۇن اوره يىنە
آستا - آستا گىرمان آتىرلار
سېرىتىق جايىناقلار

دهنىز ياخىلىپ
مئشە قورو يوب
گئىچەنин آمانسىز قاراسىيندان
اۋلۇرددە ياتما يىپ ، اۋلۇرددە ياتما يىپ
سانكى گۈى اوچاجاق ،
سونسوز قارانلىغا ،
سونسوز قورخويا

شىبەھە سىز ،
گۈى اوچاجاق ...

آغىر ھاوا

هاوا آغىردىر آغىر
بئىنىم اوولدا يير
گۈزلىرىم ياغىر

نىيليرەم ؟ نىيليرەم گۆلۈ چىچكى
گۈيۈم گونش سىزدى
تورپاغىم سوسوز

گئدە گن آياغلاريم يامان تلسير
اللىريم چابالىر ، اوره گيم اسىر

بونجا قارانلىغا گۆنش نئيلەسىن
صاباھين آياغى بلکە بۆدرەسىن

قىليش شىمشك تكى چاققىشىر ، چاخىر
گئچە نوودانىندان آلدىنىش دامير
اولدوزلارين قانى بولوت دان ياغىر

هاوا آغىردىر
آغىر .

اۋگىي فاخىش

سنى كىيم سئودى ؟
هانسى پنجرەنин گۈزلىرى
سنى گۈزلهدى ؟
هانسى آنلار سنه تىترەدى ؟

سن گىچەنин او زاقلارىندا ،
او ال چاتماز بوداقلاردا
اي تىب با تدىن

اپريك چۈللرین يانغىن سرحدىندە دايىندىن
يالانچى يۇوالاردا
يالانچى يوباندىن

يالقۇز دووارلارين دالىندا
دۇلدۇن ، بۇشالدىن
سيميت قاپىلار دالىندا
سيچانلارا يولداش اوْلدۇن

كېفلەندىن ،
چئىنندىن ، چئىنندىن
اوگئى بىر ناخىشا دولانا كىمى
چئىنندىن

سوңرا سئوگى سىز خياوانلارين ،
سىنير سىز فصىل لرىندە ،
خزەللىيە قاچدىن .

پىچاقلار

هارادا گىزله دىرلر
سايغى - سئوگى دوغرايان پىچاقلارى ؟

هانكى خارابادا
هانكى موجورو آلتىندا،
هانكى پاخير قىنلارين اىچىنده،
بئيله كسىگىن،
بئيله ايتى قالا بىلىر،
بوچىلپاق پىچاقلار ؟

يالانلارين سئوينجى
گرچكىن ياسىندا
دىرچلىر

معناسيز گۆلومسىمەلر
رياكار سالاملارا
دەشتلى گۈركم گىيىندىرىر

ریاکار گۆلومسىمەلر
ریاکار گۆلومسىمەلر
دېبى گۇرۇنمه يىن دەرەلرە
باشىم اوستە يىخىلدىغىم او يغولار دامى دىر
ریاکار گۆلومسىمەلر

بو قاراباسان گىچەلرین
قىچىرىلىمىش دىشلىرى آراسىندا
نور گىزىن بوداقلار وار

ایتى - ايتى پىچاقلار،
گىزلى - گىزلى ،
دوغراماقدادىر ،
بوداقلار قان آغلاماقدادىر ،
قاناماقدادىر ...

انسان پايى

بىر آن چكىلسەيدى
بو دومان بو چن
ايتىرىدىگىم گۆزگومو
تاپاردىم من

گۆمۈش آى ، دارا چكىلىر ،
گۇئيون ماتىمىلى ذىرۇھ لرىيندە ،

پارىل مجمە يەدن
پايىنى گۇتور

سنین پايىنا نە دوشۇر؟

گۆنش ،
انسان ،
تورپاق ،

گۈزلىرىن گۈزىنير
اللىرىن چابالىر
أورەيىن دىغلاماق سرحدلىرىنده ،
او مود ذىروهلىرىنە باخىر.

يالقىز

سازاق اسىر ،
قيشىن قارا چوخاسى آلتىندا ،
سازاق اسىر ،
قىلىشلى نىسلر
آغا جلارين چلىپاڭ گۇودەسىنە سوواشىر

بوجاقلارين غربتىندن سۆرۈشۈرم
 يالقىزلىق قوجاغينا ،
 او تاغين سىميت باخشىلارى
 لال دى
 سوپۇق دى

خياوانلارين بۇيوقىسىدى
 آديملارين قىچى اوزون
 كىمسە ، كىمسەنى تانىما يېر

من قورخورام
 قورخورام
 هر آن ياخنيلاشاراق
 ناخيشين چئويرن بولودلاردان قورخورام
 جىبلرده گىزلەنن اللردن قورخورام
 اتىمەن ،
 سۆمۈيۈمۈن آردىندا
 گۈزىنەن گۈزلەن
 قورخورام .

يالقىز يارپاق

من اوْت ، آلاغ ، يۈنجا
و سئودا عطرى اوْلدوم
بوغدا ، چىچك ، سونبول ، سئوينجه
سوْفره اوْلدوم

گۇردوْم ، گۇتوردوم
ايڭله ديم ئوپدوْم

من شعريمى احساسىما تۈكىدوم
 من داشلارى سئودىم
 من چايلارا چىمىدىم
 من آشنانلىق وئردىم
 يارپاقلارىن يالقوزلوغون دەردىم
 يول اوسته بىتمىش اللرین
 حىسىننەڭ ئىلىنىدەم
 گۈزلىرىدە دۇنۇوش دردى
 دىنندىرىدىم
 انسانلارىن قلبىنە چۈركۈوش آغريينىن
 سىررین، ياشىن بىلدىم
 من وارلىغىملا
 تورپاغا هوپىدوم
 جوشوغون جانىملا ، تورپاغى اوپىدوم

وايلردن ،
 مىن ايلردن بىلە ئىلىنىدەم
 دؤيىوندوم آغلادىم ، گۆلدوم
 من انسانىن يانغىنلىغىن سئودىم .

قىزىل بۇيۇندوروق

آنلارين نفسييندە
بىر شىى داغىلىرى
بىر شىى يىخىلىرى

نفسلرىن آنىندا
بىر شىى يارىلىرى
بىر شىى يوخ اولور

بو دويولماز وئرانلىق لار
منيم حياتىما داوامىلى بەهانەلر دوّيونلە بىر
سۈزجوك لرىم گورونمىز زىنجىرىن
قىرىلماز پاخلالالارينا دۆزولور

دوغما دويغۇلارين دورو لحظەسى
منى سحردىن سحرە چىن
قىزىل بۇيۇندوروق اولور.

ياشماقلى نجابت

قونداقداکى قارىيلار !
قونداقداکى قارىيلار !
هانسى آدلا چاغيريم سىزى
هانسى اوره يىمدن باغىريم سىزى

اوجاقلى اوپالار !
اوجاقلى اوپالار !
محبت بورو قلو توستولرىنىزدىن
منه پاي ساخلايىن

قابارلى اللر !
قابارلى اللر !
حقىقتىن اينجلمىش بىلىنە
سئودا كالا ياغىسىندان
قاراقورشاق باغلايىن

قىزلار !
سئوگى دن پۇرتموش
آلما ياناقلى قىزلار
هارادا سىنىز ؟

ياشماقلى نجابتىنىزدە مى ياشىنىز ؟
او تاقاچ باخىشلارىنىز ئىن
قىسا گىرە وەسىنەدە مى گىزلىدىنىز ؟

منيم وفالى عهدىمە پاي ساخلايىن
تالانمىش سئوگىمە
دردى - دردى آغلايىن
هارادا سىنىز ؟
هارادا سىنىز ؟
داغلارىن دۆنكى دالدا سىندا مى ؟

حىاسىز خياوانلاردا
تەيرلر آلتىندا خىنچىلىر
نجىب جانلار
صداقتىن خزەللنىمىش اوْفوقۇنده
نجابت ، غروبا اوغرايىر

انسانلىق دامارى
كامپيوتر دۆيىمە سىنلە
فيرلانىر
فيرلانىر...

گئجه گۇلۇ

گئجه نىن گۈلۈنە داش آتىلسايىدى ،
سوساردى قوربا غالار ،

قارانلىغىن قلىپىنده سحرلىنرىدى ،
مكرر حال قالار

گئجه م او ياق ،
پنجرەم او ياق ،

باتاقدا اوياق ،
اويخولارين اوياقلېغى ،
آه ...

سوتول سونبوللىرىن قۇخوسون
هانسى قوشون اوچاراغىندا اىزله يىم ؟
زمىلر هارادادىرلار

ماھنى لاريمىن دورو سىزىلتى سىن
هانسى قوشون دالغىن دىمىدىگىنده ئوپوم ؟

ايتكىن آلداندى دورنالار
قانادلارينىن عطشلى بولاغىندا

سۆرگۈن سۆرۈندو سۇنالار
ياشىل اوچوروملارىن سوراغىندا.

شىھەلى وارلىق

سېرچەلر اوچمادىلار
آغا جلارىن قىش باسار بۇشلوغونا قىسىلدىلار
و شىھەلى وارلىقلارا
فرىاد سىز او خشامالار، او خشادىلار

پرده نىن قىريشمىش دەرىسى
پنجرە نىن شىشگىن جنازەسى اوستونە چكىلدى

من اللى ميزين شبھە سىنە
مهر بانلىقدان باشقا
نه آغلاديم ؟
نه آغلا يايىلديم ؟

ديرىلىكىمizin شھادتىنە
دورو بولاغلارىن
آردىجىل پىچىلتى سىندان باشقا
نه دىلە دىم ؟
نه دىلە يە يىلديم ؟

وئران سئوگى

ياشيل خاطرهلىرين آباد آرخىندا ،
بيتمە يە بو يلاندىن
آرزولارين آچيق قاپيسينا
سىن آدىنى چاغىرمادىلار

اللرینى ،
زوغلۇ بوداقلارين اوستوندە
تانيمادىيلار

هانسى ماھنيسى ايلە ، سئوگى
سنین پىللە كاينىدان
ائىب ، چىخدى ؟

اينجارسىز چىكىنinin اوستوندە ،
گئچەلرین عفونتىىندە ،
ساچلارين وئران او لوردو ،

قىنجانا - قىنجانا
قېرىنه سارى گئدىردىن ،
اللرینىن تابوتوندا

كۈچوردون ،
كئچىردىن

* * *

آل - ياشيل قانين
هانسى قىشىن قىدىلىكىنده
جولانە گله جك ؟
منه دئه
بو سنى تانييان " منه " دئه

سەنین چەرايى قىدىلىينىن چىچك لىيگىنده
بۇزارمیش دواقلاريملا
قارا تورپاغى ئوپەجه يم

جانىمىن شعرە دولموش سكوتوندا ،
سەۋىگى نىن وئران كلامينا
آباد جملەلردن
كرپىج دۆزە جە يم .

قىسىلان فيرتىنا

ئىچەدە گۆلۈنچ دايىانمىشام بوردا
او يېرە ياخىلان تۆپورجىك كىيمى

* * *

سسى سىز - سمير سىز كولگە ليكلە قىسىلان فيرتىنالارا ،
گۆلموشدون بىر زامان

آراز سىنده آخىردى ، اوره گىنин آراسىندا
او مود تكى لپەلىنib
آباد ساھىللرى آختارىردىن ،

گۆنش آغزىندا ،
ايتكىننى آرايىردىن
بولمادان يئنه آرايىردىن

* * *

هر گون ،
هر گون گۆنش باخاندا
پنجرە پا يىزلا يىر
پا يىزلى پنجرە دن
باھار جنازەسى اللرىنە بويلانىر

اليندە كى اوره يىنى قوملا دۇيور دولار
سنى جنازە دن
گۆچلە آيىردىلار .

باغ

گۆنش
اوفق ياما جلا ريندا آخسايا - آخسايا
غروبا ائنيردى

كۆلک اسييردى
أوره كلر اسييردى

باغ باغىريردى :
"پاخير باهار اىستەم
تاپدانمىش خزەللرىمەلە
ياشاماق باجار مام
باچارىسىزلىغىمى بويىنوما آلىرام
بوآنلاردا
ياشاماق باجار مام . "

كۆلک اسىردى
اورەكىلر اسىردى

باغين بئىينىنده مىن - مىن لرجە قارىشقا لار
قىشقىريردىلار
اووجونداكى سوٽول شىتىل لر
سو سوزلۇقدان كىرىخىردىلار

باغ سونونجو فصىل لره يىخىلىرىدى

اورەكىلر اسىردى
كۆلک اسىردى
شىدىرغى شېبەلر اىچىننە

باغ باغىريردى :

”اولچولرىنىزدىن
داشىب تۈكۈلۈرەم
بوراخىن منى ، بوراخىن منى
بوراخىن اۋز دوغما كۆلش لىگىمە
بوراخىن منى
بوراخىن راحاتجا قورو يوم
راحاتجا آلىشىم . ”

باغى ،
كولكىلر آپارىردى
چاشقىن - چاشقىن
اۋزوا يىلە بىلە پىچىلداييردى :
قارغىش اولسون
آداملارىن بىرەرىنە
قارغىش اولسون ،
آلقيش اولسون
انسانلىغىن بىتۇونە
آلقيش اولسون . ”

آخ

او يخولو قارالتى لارين گل - گئدىنده
 يولونو ايتيرميس چيراغ ،
 سۇن نفسى ،
 سۇن داملانى ،
 تۈرۈشە يېر

آخ !
 كىريمىش با خىشلارين
 قاپازلانميس قىيىقلارينا ،

گئچە دامارينا آخان سحرىن داملا لارى تك
 . آخ .

حاصار

عارضىزلىق گۈلۈنده آغناشىرلار ، كۇر مصلحتلر
”ئىچىرىنى ، دانىر
”راست گلەنى ”تۇتۇر

گئچە قويوسوندان سو اىيچىنلر
ياناکى باخىب كىچىنلر

* * *

اللريم كولك تك اسيير
قانييم دونور
باش - بئينيم ده توفان قوپور

من شعرىمەن حاشارينا سىغىنيرام
اوْز شعرىمەن آخار قانى ،
بولاڭلاشىر سۇزلرىمەن داماپىندا ،
سۇز چىچە بىم ،
چىلىپاق چىمير ،
دويغولارين دەنیزلەنمىش شەھلىگىندا

كىچىلمەز دووار هۇرورەم
دونيانىزلا اللرىمەن آراسىندا ،

من شعرىمەن
حاشارينا
سىغىنيرام .

درد ايله نشستر

درد ايله نشستر آراسىندا او تورماق
آنلام سىز آخ - وا يلارا آلدانما ماق

گۈزلرین نىچون ياغسىن ؟

هانسى يولدان گلىب سن ؟ سۇيىلە
سۇيىلە تانىيمىم سنى ،
الىمى سنه تاپشىرىم

طوفانلارا قارق او لموش سىنىق قاييق تك ،
قارق او لماق ايستەمه يىر ،
اللىرىم .

آجى بولاغ

آدسىز چۈللردى
آددىملار چىگىنинدە
نور قاياalarينا ديرمانىرام

ايتىرىلمىش آددىمام
اونودولموش آدام ،
يانغىن ياما جلا ردا
بىر اوْ توروم جا
يئر آختارىرام
تائىنماز اۇت - آلا گىدان ،
آجى بولاغلار دان ،
دادىرام

جان اوْر كودن دەرە لىر دن
زەھىملى داغدان
باخىرام .

هانسى

قوْخوموش نفسلرین اولگوجو
اينجارسيز قوللارين گۆجو

هانسى اوستون گله جك ؟

آيلى گوز

بىر گوزلە
ياشاما باخىرىق
حسرت باخىشى

بىر گوزلە
اولومە آخىرىق
نفرت آخىشى

حسرت باخىر ، باخ ها ... باخ
نفرت آخىر ، آخ ها ... آخ

بوگۇن

بوگۇنون سۇنسوز - سىنيرسىز بوجاقلاريندا
آغلامىشام

دردىمى اووج - اووج گزدىرىپ
گۈزلريمه باغلامىشام

داغ آغىرلىقدا آنلارىمى
بولوت - بولوت
ياغيشىلارا پايلامىشام .

آرزو لار ائلى

مۇ ... !
آرزو لارين ائللىيگى ! آرزو لارين ائللىيگى !
من آرزو لار ائلىنە
گلىن او لماق ايستە دىم

، او زا قلا ردا ،

اوزاق - اوزاق ذىروه لرده
 يوولانماق ايسته دى توراجىم
 اوچار قانادينا داش باغلاندى
 آغىر، آغىر

داغا سئيىكىنك ايسته دى
 دومان - چىسىكىن، پرده - پرده قاتىلاشدى

اوچالدان قانادلار
 اوچورдан آرزولار
 دووارلى ائللرىن
 عدالت سىز بوجاقلاريندا
 يارلاندى
 كورلاندى.

مندى سونرا

گىزلى ياشىللىيغىمى
بولودلارين آباد اوره يىننە باسىرىجا يام
سوسوز تورپاغىن، سئوگىيە چاتلامىش،
يانغىن دەريسى،
منى اىچە جك
سونرا كولك اسە جك
فصىل لر گلىپ اللرىمە،
يووالانىب، كىچە جك
گۆنش،
سانسيز - حسابسىز گونلىرى
گولە جك

سونرا،
منىم قانادلاريم،
يارپاق - يارپاق
ياشىللانىب
بيتە جك.

سوروقات

سنہ کئنول بولاغیندان
بیر ایچیم اوره ک یوللا دیم
آھیمدان ، دردینه درمان او لان
کولک یوللا دیم
قاریشیق خیالیم تک ، ساچیمدان
سنہ ایپک یوللا دیم
سوژلریمی دسته له نیب
سنہ چیچک یوللا دیم

اوره ک له نیب
دردلرینی او کولکه وئردین می ؟
ایپک - ایپک خیالینی
چیچکله سو سله دین می ؟

گۈيەريم

باخشىلار بىر - بىرىنە بنزە يىر
مۇرگولو ، يورغون ، پاسلى

قوى من
انسانلىق غورو موون
آلنى آچيق كىچىدلرى يىنده
گۈز - گۈز گۈيەريم
بوغاز - بوغاز باغيريم

بوتون چايلارين داوا ملى آخارى يىندا
بوتون گۆنشلىرىن
اسىرگە مەز شاخارى يىندا
تۇرپاق منى بىشىرىھە جىك .

داياق

يوللار كولگە
يوللار دۇنگە
منىم گۆنسلى يولوم هارداندى ؟

هريئر كولگە
هريئر كولك
من،
بونجا دورو
بونجا كىچىك
بونجا تىترەك
هاردا دايانيم ؟

ئيرين هانسى چىڭنى
منه داياق اولمالىدیر ؟
دالغالار قانادىندا اسن كولكلەرە،
دaiيانىم مى ؟ قونوم مو ؟

داياق

يوللار كولگە
يوللار دئونگە
منيم گۆنچىلى يولوم هارداندى ؟

هريئر كولگە
هريئر كولك
من،
بونجا دورو
بونجا كيچىك
بونجا تىترەك
هاردا دايانيم ؟

يئرين هانسى چىگىنى
منه داياق او لمالىيدىر ؟
دالغالار قانادىندا اسن كولك لره ،
دaiانيم مى ؟ قونوم مو ؟

بوسنيالى آفالار

كۈرپەمین جنازەسى
اللى رىمەدە قالمىشدى
تاپدانما مىش تورپاق آختاردىم
قامتىمىن غم باسار ذىروه سىندىن
بولود لارا يالواردىم

كۈرپەمین جنازەسى
گىزلى ياشلارين اىستى ليگى كىمى
سولغۇن ياناقلارىملا
اوپوشدو

١

بۇش اللريم
دؤشلىرىم اوستوندە
قىرىستانلاردا گىزىنير
قامتىم ،
ذىروه سىندىن
تورپاغا قاتلانىر .

قىورىم يول

بوغولموش بوغازىنداكى ،
بۇل نغمه لرىنى ،
ياشاتماقدان اۇترو ،
ايшиق ائللریندە گىزلىنىپ
باغيردى ، باغيردى

ايلانلى يوللارين قىورىملى رىاسىندا ،
قاچماقدان اۇترو ،
دوواردان دووارا آشدى ،

دورو بولاغلارا بوغولماقدان اۇترو
سرت سىلدىريملاردان نىتجە كىچدىيگىنى
كىمسە يىلمەدى

درد دەرەسىنده چارداق قوردو
ھرگۈن سحر ، ھرگۈن سحر
خۇنچا - خۇنچا ، چىچك دەردى .

گونش بايراغى

اسكى سينيرلارين،
چوروك كورپولرى كيمى،
پنجره سىز، پاسلى دوشونجه لر
سون نفسلرينى،
گۇوشە يير، خيمير - خيمير

قاپازلانميش انسان ائلى،
ياشيل اللرين اينامينا
آلاچيق قورور، او جاق - او جاق

گۆنش بايراغى،
شا فاخلى دوشونجه لر ذىروه سىندە،
دال غالانىر، اي شيق - اي شيق.

ياشات

ياشات !
ياشات سئوگى آمانىندا ، شعرىنى
كسكين پىچاق كىمى
سال قا يالارا دير ماشان
يارالى آددىملارين گرە كى كىمى

ياپىش !
ياپىش او نودولموش سايغى لارين ،
با كىرە انه يىندىن .

پنجرەم

پنجرەم ،

يئىرین او رە يىندىن بىتىب دىر ، سانىرام ،
زاوالا او غرايان تورپاقلاردان

پىريل - پىريل بوداقلارى وار

وارلىغىمەن قانادلارى ،
دولو اللريم ،

گۆنشىن شاخارىندا تو تورام ،
اليمىن ساخسىسىنى

پنجرەمەن زاوالسىز باهارىندا بئىجىرىم
گۆنشىن گولدىانىنى ،
باھارىن باغچاسىنى .

سۇنۇمۇش چىراغ

قارانلىغى چاغىردىلار ،
چئورەمدىكى چىراغلار ،

بىرەر - بىرەر
سۇنۇك لىكە اوغراشدىلار

* * *

هۇرومچىك لر آراسىندا
ياشا يىشىن اىپلىرىنە اىلىشمىشىدىم ، اىلمە - اىلمە
گئچە - گۈنۈز ،
نفسىمىن گل - گىدىندىن
ايچىن - ايچىن قورخور دوم

* * *

آسىلا جاغىيم چارپا يادا او تورموشام
سۇيىلە يە جە يىم سۇزلرىمى اونودموشام
آداملارىن غۇوغاسينا
آرخا چئوير مىشىم .

اينانچ

قارانلىغى قورويان قورو قچولار
قارا آغىنى (آغىنى)
صاباحين اينجە دامارينا ايچدىرىرلر

صاباحين بئشىكى ،
سونسوز ، سينيرسيز اللريم ده يير غالانير ،
قاتار - قاتار

گۆنش منيم اللريم شاخىر
دامار - دamar

دؤشلىريمىن ساھىلىندە
سۇدامەر كۈرپەلريم وار
سانسيز ، حسابىسيز

منه باخ ! منه باخ !
قارامتىيل قامتىنلە دۇن منه باخ !
قوجا گۆنشىن پىچىلىتىسى ،
قولاغىمدا سير غالانىبىدىر .

ايتير مىشىم

اللى يمى ايتير مىشىم
های ...!

اللى يمى ايتير مىشىم
گۆزگۇ داشىيان اللى يمى

يول لاردان او تور دوم
كوجەلردىن، كېچىرىدىم

- ياغمور ياراشيقلۇ كوچەلردن ، -
داركئچىدلەر چىبرىنىدىم
سيرا سىلىدىرىملا را آسىلىدىم

بۈل - بۈل يارالاردان
ياخىلدى ،
دىدىيلدى اللريم ،
ھمدە اورە يىيم

اللريمى ايتيرميشم
گۆزگومۇ
ايتيرميشم .

پنجرە

بوردا بىرپنجرە وار
گىچەلرین، گۆنۈزلىرىن
آردىجىل گۈزلەينىدە يانار، باخار،

سوچىسوز گئيرتىلىرىن سادەلىيى كىمى
دووار آراسىندا جۆجرەر

دورو بولاغىن سوسۇزلۇغۇندا آخار

بوردا بىر پنجرە وار
يارلى كوچەنин نفسى بۇيدا
دالغالى پردهسى وار
گۆزگولو يارى وار
ياراسى وار

بوردا بىر پنجرە وار،
او مود ساحيليندە دوروب،
اولدوزلار ائلينه باخار،
ماھنى لار بوغازىندا،
قىسىنى سىندىرىپ
اوچار، اوچار،

بوردا بىر پنجرە وار.

قاراقيش

كوجەنин آددىملارىندا ،
قىشىن جىننگىلىتى لى قوخوسو ،
جىتهسىز قاپىلارى ، قاپالاير

نسە دىغلاير ،
كۈرپنجرەلر آردىندا
گۈرچىنلىرين داش باغانلىميش قانادلارى
داريسقال گۈىدە
نفس جىغيرى آختارير

نسە دىغلاير ،
كيمسە دىغلاير .

كىممىت

ايچ دونياسى نين اوڭىنى گۈرونن،
سايخاڭش جىغير لاريندا
آخىرىدى

داريسقال ياشامىن
تابلد چايلاقلاريندا
سئودا دالغالى سئللرە قوشولماق اىستە بىردى

يالقىز چاردا غلاردا
چارمىخا چكىلىمىش ، دوغما خلوتىنده
غۇرۇر يايلا غىندا
أۇزونە گۇوه نىردى .

باليغ

سوچ سوز باليغين سىز سىز بوغولدوغۇنو ،
شوشە دنيزدە گۈرۈرەم ،
خىسىن - خىسىن

دنىز درىن ، باليغين اولومو كىچىك
باليغين دورۇ باخىشلارى دالغانى دايىندىرمىر
دنىزى دالغىنىدىرمىر ،

باليغ داياقسيز ، دنيز دالغالى
اولوم داياقسيز ، دنيز دالغالى

* * *

باشارى سىز اللريم توموب قالىب
گوزلريم باخا قالىب
يو خلوغا گومولان وارلىغى اىزله يير
قىرىپىم - قىرىپىم

بوغولا بىلە جە يىم ھاواسىزلىغدا
بئىلە يو كىشك باغىردىغىم
أونونچون دىر ،

أونونچون دىر ، باغىردىغىم ،
بئىلە يو كىشك .

سورغۇ

- "كىفينىڭ شىجىدە ئىر ؟"
- "هاوانى شىجىدە ئىر ؟"

يالنىز دوداقلاردان قوپان
چاتلاق سورغولار
بؤيات سورغولار

كىيمدىن سورمالىسان ،
- "گونوز يوخسا گشىجىدە ئىر ؟"

كۈر بولاغ

ديوارلار چىرىيىنده ،
قۇملارا قاپسانمىش بىر دالغا ،
چىرىپىنير

ئىشىش ، ئىشىش ، يالقىز ،
گۈرۈلمەين يالقىز لىغىنى
كىمسە آنماير

شۇرانلىغا راست گلەميش بولاغ كىمى
أۇزوندە دالغىناركىن
أۇزوندە هۇپور
أۇزوندە چۈكۈر.

سۇنسوز قېير

سۇنسوز بىر چولدەيم ، سۇنسوز بىر چۈل

- او شاقلىق او يخولار دەرەسىينىن سونسوزلۇغۇ تك -

"قارا باسىير سىنى"
- او چاغ آنام سؤيلىرىدى -

سۇنسوز بىر چۈلدەيم ، سۇنسوز بىر چۈل
 قېرىيەمین اىچىنە دايامىشام
 كىمسە يوخ بوردا ، يوخ

چئورەم بۇش اولمالىدى
 همىشە اولدوغو كىمى
 اللرىم ائشىك دە ، ھەم دە باشىم
 گئىجە دگىل ، گۆنۈز دگىل
 گۆنش شاخمير ، ياغمور ياغمير
 كۆلک اسىمیر
 سۇيوق دگىل ، ھەم دە ايستى ،
 اوجبو جاغى بللى اولمايان چۈلدىر
 آرتىق كىچىكىم بو چۈلدە ، كىچىك
 سىن سىز بىر گۈيرتى تك ،
 كۈلگە سىز بىر آلاغ تك

قوۇشوسوز ياشادىغىم ائويم كىمى
 قېرىيەم اىلە دە
 قونشو اولان قېرىيە خدور ... ، يوخ
 آنام اكمىزدىن
 آنام بىچىرمىزدىن

يالقىز ايميشام
يالقىز اولمالى ايمشىام

كىمسە منى تانىمير
كىمسە آدىمى يىلمىر
كىمسە منى چاغىرمىر

او جبو جاغى بىللە او لمايان چۈلدۈر
قېرىيەن اىچىننە دايىنمىشام
اللريم ائشىك دە
ھەم دە باشىم ،

ھەر يئر سىس سىز ، سا يخاش دى
آيا غىيم آلتىنداكى بۇش تورپاق
ياش دى

كىمسە يىلمىر !
كىمسە يىلمە دى !

ازىز نىچە قېرىيەن اىچىننە دايىنمىشىدىم ،
آدىسىز او لموشدووم
بو سۇنسوز چۈللەردە .

دالغىن كوچە

دۇلۇرسان كوچەنىن بوشلۇغونا
ياشماقلى كۈلگەملر ،
وئرانخانا يوللاريندا قايناسىيرلار

شىشمان كۈلگەلر ،
 كۆچەنин گوپسىنىش گۇودەسىننە گزىنېرلر
 قاپىلارين حزىلۇ جفتە سىنه سوواشىرلار
 بىر - بىرىنە گۆلۈمىسىكىن
 بىر - بىرىنى بۆدرەدىرلر

پنجرە سىز ائولر ،
 خورالى دووارلارين ، گۇوهنسىز چىگىننە
 سىن سىزجە يېرغانىرلار

كۆچە ، اۋز اىچىننە بوغولان دىنizلر تك دالغىنېر
 قورخولو اويخوسوندان ،
 قارا باسمىش اوشاقلارتىك
 اۋيانماق اىستە بىر

كۆچەنин بۇشلوغۇنا دولورسان
 اللىنندە تالانىرسان
 اۋزوندە چؤكىرسن .

چامورلار

چئورەمە باغانلىرىغىم باغانلارا اينانماديم
ياشاملا قارشىلاشدىم ،

گۈرۈم دۇنيا بۇيدا بوجاقلاردا
آوارا - آوارا دولاشىر ،
آددىملار ، آداملار ، آياقلار

قىورىلا - قىورىلا اپرىير ،
بئىينلىر ، اووه كىلر ، اىستكىلر

گۇنۋە ئىنانىردىمسا ،
گىچەدن قورخوردوم
كىچدىيگىم يوللارى أدلاماق اىستىردىم
آدلانمىش گۈروردوم
آماجىسىز ، آرزى سىز

قاپىلارين آغزى
داش قىفيلىلارلا آغىرلاشمىشدى
آشىلماز آددىملار
أوارا بئىينلىرى آرايىردى ،
ائىل - ائىل ، ائو - ائو
دېزىم چۈركوردوسە ، قات - قات
باشىم اىيلميردى ، قىرپىم - قىرپىم

داندىيغىم چامورلارا باتىردىم ،
دويفۇ - دويغۇ
تسلىم باتاقلارين دانىردىم
دوشونجە - دوشونجە

سنى تانيديقجا ، سۋۇز - سۋۇز ، يول - يول
اۋزو مو تانىيردىم ، آغرى - آغرى ، دامار - دامار

* * *

باشسىز كولگەلردىن قورخمورام

گوزلريمى قاپا يىب
اللى يىمدن تو تما ، دئىيرەم
بىش اينجە بارماقلاريمى
كۈتو يوموروغا
چىويرىمە ،
دئىيرەم .

بودور

بودور
آغرى جايىناقلارى
سىسىزجه ايچىنى جولغا يير
گوز ئۇنوندە ،
چئىنه يېر سنى ، خىمير - خىمير

هارادا او تور مو سان ؟
گۈزلرىنى يو ماما
ياشىل وارلىغىنى
سارى در دلرە گۆمما

بودور دوغرو
بودور سورغۇ.

لال آفلار

اوچا بىلسەيدىم ... ، اوچا بىلسەيدىم
قاناديمىن او جغارينا
قونا بىلسەيدىم ... ، قونا بىلسەيدىم

چاغسىز چاخناشمالاردان
قورتاراردىم اۇزومو
لال آنلارا قىسىلاردىم

گۈرەردىنىز ، نىچە آيدىن
نىچە آشكار
نىچە دورو
قانادلاريم وار
وار .

نە يازىم

اوخلو داشلار دىيىنин سىغىناغى
قاھقاها قوسان قارا قارداشلارين
باشسىز كولگەسى

چىرپىلىميش چئورەنن ،
چىرپىلىميش گؤودەسى

بۇز باجىلارين بۇياقلى بنىزى
چوروك چارشاپلارين قارا هيىكەسى

گۆنلىرىنه سارماشان ،
قۇشا قورشاق گىچەنن شىشمان پرددەسى ،

* * *

كۆلك اسىر ، كۆلك اسىر
يازىلاجاق سۈزلىرى ، سۇوورور ، الدن اوچورور
قىلمىن اوجونداكى اولدوزو اۋلدورور ،

قورخورام ، من قورخورام
ھى اۇزومو اوئنودورام ، اوئنودورام
بىئىنیم دىدىلىر ،
شعرىم گىزىلدەيىر ، قلمىم تىتىرىر
اللىرىم اوشويور ، اللىرىم اوشويور
سۈزجوكلىرىم ھەچ بىلىمەر
نېيە تېز تېز
دىلىمەن او جوندان دوشۇر

نە يازىم ، نە يازىم

اۇخلو داشلار
قارا قارداشلار
بۇز باجىلار
قۇتۇر قىملەر ؟

قاپيىلما غمه

اونون شعرى ، اونون سؤزو
الينىزله ، گوزونۇزله گۇرۇشىن زامان
پورچوملەميش اىپلىكلىرى
آپريك الينيزين قارا چو خورلارىندى
باتاقلاناجاقدىر

ئىچە آلقيشلا ياجا قىسىنىز او نو
اپلىكى اوزولموش اوره گىنىز لە
ئىچە ؟

قاپىلما غمە ، قاپىلما غمە
او نون اوره بى ، هر زامان
هر زامان
داشىپ چاخناشاندا
تىزه قانىنى ، سىجاق - سىجاق
فانتاللا ياجا قدىر

او نون شعرى
تىزه دؤيىون تولرىن گىئدە گن نفسى ايلە چىرپىنير ،
چىرپىنا جاقدىر

يا زىلار ياسا قلاش سادا
ياسا قلا رين يازىق قاناد لارى
قىرىل سادا
چىرپىنا جاقدىر ،

يازىق ياساقلار ا
ياساق يازىقلار ا

بىرده كى
او هئچ زامان ، هه ، هئچ زامان
گۈنש دن گوشوارا ،
آى دان بۇيۇنباغى ، او ممایىب دىر
كۈنلۈ ، گوزو
تۇخ دور ، تۇخ

گؤيىلدە ، خوليا بزە كلى قانادلار آردىنجا ،
گزىينمە يىب دىر

يارىنى دا ، ياراسىنى دا ، يېرده آرايىب دىر
يېرده

شعرى سۇلسادا ،
أورەيى سارالما ياجاقدىر
أورەيى ...

ياشام يوللارى

آرتىق ، ياشام يوللارينى
اوڭىرنىدىم ، تانىدىم ، تانىدىم
ياشاسىن ياشام يوللارى

آرتىق ،
اونو اوڭىرنىدىم ، اونو تانىدىم

بوندان سونرا
ياماقلى اللريمىن جىرىقلارىندى
يالتاق اوره گىيمىن ، يالانچى دؤيونتولرىنى
بىر غالا يام گرەك ... ، گرەك بىر غالا يام
ھە ، بؤيلەدىر ... ، بؤيلە
يانلىش ائشىدمە يىب سن ، يانىلما يىب سان

بوندان سونرا
دولانباچ گۈزونوزۇن
سىرتىق گۆلۈشلىرىنىدە

قورخو جىزگى لرى قىريقلارينى ،
 آرایام گره ك ، گره ك آرایام
 هه ، بؤيلەدىر ، بؤيلە اولمالىدىر
 ياشام يوللارىدىر بۇ ، ياشام
 عئمۇر و ئىرىپ ، اوئىرنەمىشىم ، اوئىرنەمىشىم

بوندان سونرا
 قارماقلى بارماقلارىنىزىن
 بودرهدن اىستى ليگىنە
 قىزىنمامالىيام ، يوخ ، قىزىنمامالىيام
 سازاقدان اللريم ، بوزلايىب بۇزارسادا

ياشاشىن ياشام يوللارىنىن يالانى ، يالتاغى
 ياشاشىن ديرىيم ديرىناغىنىن
 دۇلانبا جىلىغى !

وَ سِيز

كىمسە يانغىندان ياخيلىب ، يىخىلىسىن
تىكى سىزە
ياخارسىن ، يالوارسىن
بودور اىستە دىكىنىز ... ، يالنىز بو

و سىز
 بوغازا بىر جە داملا سو دامدىرىيپ
 سونرا
 آلين بۇيوجا دامغالاندىرىاسىنىز
 و سونرا
 كۈپوكلو غرورو نوزون
 كۈپمۇش گوودەسىنە گۈونە سىنىز
 يالنىز اىستە دىكىيىز زاد ... ، يالنىز

سۇفرانىزدا اوْ توران قوناق كىمسەنى
 جار چىرىسىنىز ،
 بوغازىنىز يېرىتىلىنجا ، جار چىرى سىنىز
 داش كۈنلۈنۈز چىلىس دىر ، چىلىس
 اورە گىنىز ابلىس كۆلگەسى ، ابلىس

اولسىم دە ، گۈزۈنۈز ئونوندە ، اولسىم دە
 گۈزلىيمى قاپاماغىزى بئلە
 سىزكىمى لىردىن او ممارام
 هەچ
 او ممارام .

دوغوش

سۇزلىرىمى سوّسلە يە مەم
اۇڭرۇنەدىيگىم ياراشىقلار اىلە

نه او مورسان ؟ نە ؟

آغىريلارى او خشادىغىم
منه باغلى دىگىل ، هەنج

دۇغوش سانجىسى گۆجوندن دىر ،
دۇغوش سانجىسى گۆجوندن ،
بونجاگۇر باغيرتىلار ،

باخىن ! باخىن
بارماقلاريم بۇيلودور ، بۇيلو ، درد بۇيلوسو
من اۋزو مو دوغاجايام ،
شىريين سانجى لارىن ھىچالى قىورىملارىندا ،
من اۋزو مو دوغاجايام

سۇزلىرىمى سۇسلە يەمم
اۋگىرنىمەدىگىم ياراشىقلار ايلە

اما ، دۇغوش ماھنىسىنى
سانجى ، سانجى
دامجى ، دامجى
باغيرا بىلرەم

* * *

اۋزو مو بىنجردىم ، دئم زمىلدە ،
تئل - تئل ،

پىنجىرە دالىندا ،
اللانمىش اوzac اوFوقلىرە گوز تىكەرك
سوسوز جوْجىرىدىم

دانىلەمەش دىلىيمى ،
دىندىرەن اولمادى ، اولمادى
دوشونجم ، باشىما قاخىنج اولدو ، قاپاز - قاپاز

دئم زمەلەرە اۋزومۇ بئىجرىدىم
سوسوز جوْجىرىدىم .

اۋزگە

آرى سالاملا را سارماشماق ايستيرديم
دورو دوداقلارين كالامينا آليشماق
آرى سalam ،
دورو كalam ،
بۇلاماديم ، بولاميرام

اما سىز ،
شئه مونجوقلارين ،
داشلا قىريردىنىز ، اگلهنه - اگلهنه

داش اوره گىنizلە ،
بولاغلارى بوغوردىنىز ، شئللە - شئللە

آدامى ايتمىش كۆلگە دىكىلىدىم كى ،
اۋگىشى اوزايلارين اۋزگە ليگىندىن ،
سىزىن سوپىق كۆرەنىزه آتىلمامىشدىم كى ،
باغرىنىزا آلامادىز ،
آلامادىز ،

يوخسا ، سال بوزلارين
همىشەليگىنە گۆملەمۇشدونۇز ؟

* * *

اۋزو مو باغيردىم ،
دولانباچ دالانلارين دالداسىندا دولانمادىم ،
آنلاشىلماز دئىدىنىز

باخىن منه ، باخىن منه ،

ساييقلایان او يخو دگىلىم من ،
پنجرە مىن گىچەسى او ياقدىر ، او ياق

* * *

سيز يىنلە من ،
منىمەلە سيز ،
آنلاشمادىق ، هئچ
هئچ زامان .

يورغون

اگىلدىم گۇردوm ،
قارىش - قارىش ، آرىشىن - آرىشىن
اوقدەر ياشامىشام كى ...

اوھ ...
نه قىدەر اوزون
نه قىدەر سورە كلى سورۇنۇوشىم
آرتىملى يارالارين آغزىندا ،
يۇرۇلمۇشام ،

تکى اىچىمەدە كى جوشغولارى جانلاندىرا بىلسەيدىم
سۋئىلە يە بىلسەيدىم ... ،
اماڭچە ؟

بىلەيمىرم ، بىلەيمىرم
داها نە يە گەرە كىر ، قارىش - قارىش ،
سورۇن تو لرىن ياشامى ؟

"من" لر آراسىندا

شاعير سليمان اوغلونا

"منى" دىندىرمه، بوراخ
منى بوراخ
كونلومه قوناق "من" ئى دىنلەمك اىستەيىر "من"
اينانىردىم، اينانىردىم
دوغما سىس دويياجاغىما اينانىردىم

”گۈزله“، قاپىيا دئمىشدىم
”تىزه اللرى ساقين اوشوتمه“،
جفته يە دئمىشدىم

قىغىلچىم سىچراadi ساندىم قورو اللريمە

چىلىپاڭ چىگىنин اوستوندە يانىر
صاپاڭلار چىراغى
- ايشيق پايىنى يورد او جاگىندان آلان -
صاپاڭلار چىراغى

چىلغىن چىراغىنلا،
 يول آيرىمىندا دايانيپسان،
 سۇزجوک لىردىن، قاسىرغا قوپارىپسان
 ھىجالار قىلىغىنى،
 ياشىل سۇزلرىن بۇل انگىندىن
 او شاقلىقدا درىپسىن

”من“ يوڭونو، منه گۈندىردىن
 يورغۇن دىنizلىر دىبى سىيغىناغى ايلە
 يىلكلەنلى ”من“ يىن دالغالارىندا

آغ آپياق - آغ آپياق واراقدا پارىلدادىن
من "ي ناخىشلادىن

يازلى يارپاقلار جىزگى سىنده ،
دوشوندوم ، "من" يىنى

آرى سۇزلىرىنده او خودوم
دورو گۈزلىرىنى

آرى آرى آرى
دورو دورو دورو

" سنى ياشادان " من "
منى ياشادان " من "
يالنىز بىرگە آغرى دىر
بو چىراغسىز چىرپىيان
" من " لر .

آغى

كىشى ليكىن پورچوم - پورچوم دامالارى
 چاتلاقلى غيرتلرە سوواشىرىدى
 پوتراق - پوتراق

نجابتىن شبهە يايىان اورپىگى آلتىندا
 سرطانلى باكىرەلر ،
 كىشى لرىن يانغىينىنا ياتىشىردىلار
 سس سىز ، سمير سىز

سو تولجه سو دامەر كۈرپەلر ،
 سوچىسوز دوداقلاريندا ،
 مەربان امچىكلىرىن ، سىتلجملى دويغولارىن ،
 امير ديلر

اوغورسوز گىردى كىلىرىن ، قىسىر گىچەلرىنده
 آلمما ياناقلى قىزلار ،
 آه ، آلمما ياناقلى قىزلار ،
 كۈپوكلو چايلاردان ، آرو ايچىب ،

ايرين قوسوردولار
 قيل دان نازىك ، گرچك كىمى بير خوليا ،
 چىرىپىلىميش كوچهنىن ،
 يورغون دروازاسىندان سۇوشوردو ،
 آخسار - آخسار

آنام ، دىلىنندن آسىلىردى ،
 باجىم بىرچىگىنندن ،
 دەدەم قورقۇد ، قوبۇزونۇن ،
 پارىل ، قىزىل تىلىنندن ،
 اۋزوم ، آه ،
 اۋزوم ، اورەيىمین دؤйونڭىن دامارىنندان ،
 آسىلىردىم

* * *

قورقۇد دەدەم ، قوبۇزونو ،
 كامپىوتەر دوگەسىلە قانداللاير
 و اسگى ياتاغىنinin قارا باسمىش ياستىغىندا
 تلوىزىيون و ئېلىشىنده ،
 هؤنكور - هؤنكور ، آغى دئىب آغلايىر ،

سوئنرا گئدىپ سينامو يون با جاسىندا دور و خاركىن ،
آشىغىنى او دوزان اۇزانلارا ، بىلىت پايلاير ،

* * *

قارىشقا لار قودوراندا
قېرىلرین اىچالاتىن ، قاووت - قاووت
گىن آغىزا آتىرىدىلار ،

بابام بىر دن ،
قېرىنندىن خۇرتلايىردى ،
ھۇرۇمچىكىن تۇرو اىلە ياراقلانىردى ،
او ددوغۇ تىكەلرى ،
او دغۇندوغۇ هيىكەلرینە بنزەيىردى ،
ايچىن - ايچىن او دغۇندوغۇ ، مۇر هيىكەلرینە ،

دېلى ، دېلىن او خويوردو
دېيدىن آوزولوردو
قوربا غالار ، قىزغىن اژدهالار بېلىنده ،
گۇرولمهين يېرىكلى گؤللرده ، بانلىرىدىلار ،

دېلىم ،
دېلىم - دېلىم كسىلىنده ،
قان دىزى دىزى دان ايدى ،

قلم - قلم قان جىغىرى ،
واراقلاردان سۇزوردو ،

كفن سىز جنازەلرین ،
گوز چوخوروندا ، قان چاناڭى ،
قايناييردى

قاپازلامىش دويغولارين نفسىنده ،
سئوگى سىسى ، چىرپىنيردى
ايتىردىيگى دوغما - دوغما سوزجوكلرى
اوzac - اوzac اومولالارا چاغىريردى

كيمىن سه اللرىنده ،
قاداڭلى باغىرتىلار ،
ھىجا - ھىجا چابالىردى

پاخىر - پاخىر باخىشلار
دېرناق - دېرناق آددىملارى آياقلىردى ،

* * *

يازىق منىم دىلىمدى،
دىلىم - دىلىم ماھنىلار
يازىق واراق زمىسىنин،
دەنه دۇلموش بوغداسى.

آراماق : جستجو كردن
 آربا : برابر
 آللانماق (آل لانماق) : سرخ و گلگون شدن
 آرو : كىرلى سو ، پساب
 آرى : دورو ، پاك ، صاف
 آغى : آغيت ، او خشام ، مرثى
 آنلاشماق : به تفاهىم رسيدن
 اپريك : پوسىدە ، پژمردە
 اسکى : كەنه قدىمىي
 اسىرگىمك : درىغ داشتن ، در پناه گرفتن
 او جغار : منتهى الىيە ، انتها
 اوركمك : هۆركىمك ، رم كردن ، ترسيدن
 اوئگىشى : ناتنى
 اولوشكە مك : پژمردن ، افسردن
 او ممامق : توقع داشتن
 او مو : توقع ، چشمداشت
 ايچىن - ايچىن : سوزناك ، پنهان ، درخود
 ايりين : خىنۇو ، چىرك ، خونابە
 ايلگىك : دوگۇن ، گىره ، حلقة
 اياناج : ايانام ، باور ، ايمان
 باتاق : باتلاق
 پاخير : زنگار

پشىكىمك : بال زنان پريدين
 پئورتمك : گل انداختن و سرخ شدن چهره از شرم يا خشم
 پيريل : پاريل ، دورو ، درخشان
 تلسكن : شتاب زده
 جايناق : پنجه ، چنگال
 جرگه : دوزمه ، صف
 جوشغو : شور و هيجان
 جيغيير : باريكه راه
 چاردق : ساييانى كه از شاخ و برگ درختان درست شده باشد.

چاغسيز : نابهنگام
 چامور : گل و لاي
 چايلاق : بستر رودخانه
 چولغاماق : در خود فرو بردن ، فرا گرفتن
 چيسكين : سيسقا ياغيش ، هوای مه آلود بارانى
 چيلغين : شيدا ، سورىدە ، عريان
 چيليس : خسىس
 خينجىلماق : له شدن ، كوبىدە شدن
 دالгинимак : پريشان خاطرى ، غرق فكر و اندوه شدن
 دوغما : تنى ، همزاد
 دولانباچ : پر پىچ و خم ، بغرنج
 دويو : احساس ، درك

دو يولماز: احساس نىشىنى ، مبهم

دىيرمانماق: با تكابو خود را بالا كشىدن

دىغلاماڭ: چىرلەمك ، جانادۇيماق - ذله شدن

ذىروه: قله ، اوج

زەيىملى: مخوف ، ترسناك

ساياقلاماق: هەذيان گفتتن

ساياخاش: خلوت ، ساكت ، آرام

سايغى: حرمت

ستلجم: ذات الجنب ، سينه پەھلو

سوٽول: نارس ، تر و تازە

سوچ: گناه

سوچسوز: بى گناه

سوّرە كلى: مىمتد ، پايا

سوسلەمك: بزەمك ، زىنت دادن

سېرىيماق: ياماقلاماق ، كوك زدن

سيغىيناڭ: جان پىناه

سېنير: حد و مرز ، عصب

شوّوچە: شىوچە ، نهال

شىتىل: نشاؤ ، نهال

شىدىرىغى: تند و با سرعت ، رگبار

فانتاللاماق: پوسكورمك ، فوران كردن

فيت: سوت ، بوق

فېرتىنا : توفان ، كولاك
 قاپاز : توسرى
 فاپساناماق : كىپ شدن بطرزى كە دهانە و راه نفس گرفته
 شود.

قاخىنچ : سركوفت ، ملامت
 قارماق : قلاپ ، چىنگى
 فاسىرغا : گرد باد ، توغان
 قومسال : شىنزار
 قىزىنماق : گرم شدن ، اعتماد كردن
 قىسقانماق : حسابت كردن
 قىسىر : اره مىك ، دوغماز ، نازا
 قىسىلماق : كىز كردن ، پناه بىردى
 قىغىلچىم : شرارە آتش
 قىنجانا - قىنجانا : قىرجانا - قىرجانا ، خرامان ، غمزە كنان
 قىورىم : دولاشىق ، پىچ و تاب
 كۆلىش : كاه ، ساقە خشكىدە غلات ، پوشال
 كىچىد : گىذرگاه
 كىرىمك : قورخودان سوسماق ، ترسىدين
 گىردىك : حجلە
 گۇپسىنمىش : چىرپىلىمىش ، با فشار كوبىدە شىدە
 گۇپون : پىتك
 گولونج : سبكسىر ، مضحىك

گئوودە: بدن ، کالبد ، تنه
 گۆمماق: قويلاماق ، بخاک سپردن
 گئوشمك: نشخوار كردن
 گئوونجلى: افتخار آميز
 لووغا: گۈپلاماق ، لاف زدن
 ئوھمه: لجن زار
 ليغ: لجن
 ليل: گل آلود
 موجورو: صندوقچه
 مورگو: چىرت
 هوپماق: نفوذ كردن
 هيىكىھ: اوົفکە ، خشم ، بغض
 ياديرغاماق: به فراموشى سپردن
 ياساق: قدغن ، ممنوع
 ياشماق: اورپىك ، دوواق ، روېند
 ياشينماق: روېند زدن ، پنهان شدن
 ياماج: كوهپايە ، سراشىبىي
 ياماڭ: پىنه ، وصلە
 يانغىن: سوسوز ، عطش ، آتش سوزى
 يېرىيک: ويار
 يېر غالماق: جنباندىن

ISBN 964-90751-3-5

٩٦٤-٩٠٧٥١-٣-٥ :

شابک

انتشارات اندیشه نو

تهران- میدان انقلاب- اول کارگر شمالی

پاساز فیروز- طبقه دوم- کد پستی ۱۴۱۸۹

تلفن: ٦٤٢٧٣٧١

بهاء: تومان